

Harmonikások találkozója

Fiatalkorban és szegedi harmonikások találkozója vasárnap délután a szegedi zeneiskolában rendezett közös hangversenyen. A dr. Kiss Ernő tanár által létrehozott találkozó műsorát a szegedi úttörőház zenekara nyitotta meg, majd Pallag Mihály, Pallag Lajos és Farkas Mihály virtuóz számokat adott elő.

Ezután a szabadkai Lányi Ernő művészeti egyesület együttese és szolistái következtek, akik mind technikailag, mind zeneileg oly magas fokú teljesítménnyel

lepték meg a nagyszámú hallgatóságot és a jelenlévő zenei szakembereket, amelyek mellett mehetnek a luzerni nemzetközi fesztiválra. Kitűnő szolisták: Szalma Zsuzsa, Megyeri Piroksa, Horváth Valéria, Rakic Éva szinte művészeik hangszereiknek. A kisebb és nagyobb együtteseket egyaránt jellemezte mesterüknek, Megyeri Lajos zeneszerző tanárnak szakszerű, lelkes munkája. A pompás átiratok is az ő művei.

B. F.

Képernyő

Az Aranykesztyű lovagjai

Ugye emlékeznek még a televízióból az országos polbeat fesztiválra, ahol Neményi Béla torkából elhangzott a hisztérikus vádirat: Ki ölte meg Kennedyt? Igaz, az Egyesült Államok elnökét ide s tova öt éve, hogy leölték, mégsem számít meglepetésnek sehol a világon, ha ma is ugyanolyan izgalmat keltene, ha ma is beszélnék róla. 1968. április 4-én aztán újabb brutális gyilkossággal jelentkezett a vadnyugat. Az áldozat ezúttal Martin Luther King volt, s a színhely is kísértetiesen dallasi éghajlat alatt, Memphisben.

Milyen titokzatos erők, a század modern „párkái” szövegéből kisdéd hálóját az amerikai Délen, ahol az Oswald vagy Ray típusú pénzfogott balek sorsa, de a gyanús-beavatottak egész tucatja likvidálható egy-egy nagy fogásért?

A kérdőjelek halmazából természetszerűleg magasodik az Aranykesztyű lovagjainak féltelmes aktualitása. Amikor elkészült Geszt Pál és Gimes György ötrészes televízió-filmje, Luther King még harcolt négerjéért. Semmi esetre sem véletlen, ha az Aranykesztyű lovagjaitól néhány soron keresztül eljutunk a King elleni merényletig. Az összefüggéseket maguk a tévéfilm alkotói is ráéreztek az előző gyilkosságra, s ha korábban valaki kételkedett volna a fantázia merész jóslataiban, mely a Kennedy-ügy szálait Rómába, Párizsba, az OAS terrorakcióhoz sem rest elvezetni — most legálábbis elképzelhetőnek tartja. Az Aranykesztyű lovagjai merészen vállalja a tisztázást Garrison személyét illetően is. New Orleans főügyésének — akinek nyomozása ugyancsak felcsigázta a közvéleményt — alakja ezidáig bizonytalanul élt az emberek képzeletében: vajon csak szenzációt keres, vagy mély megfigyelésből kutat az igazi tettesek után. Ha tényleg kezében van a perdöntő bizonyíték, miért nem játssza ki, hiszen ő maga magyarázza meg — képernyőn — a texasi „balesetveszély” logikáját: amíg hallgat egy fontos ember, sokkal nagyobb veszélyben van, mint azután, hogy beszélt. Garrison beszélt ugyan, de személye biztonságáért talán nem tett eleget. Hogy miért nem? A tévéfilm erre is választ ad: „a szembenálló felek egyenlőtlenek” — diktálja a telefonfúvósítását az újságíró-partner Belgravia végso summázásként.

A szembenálló felek egyenlőtlenességéből következő, hogy a cselekmény kulminációs pontjára helyezett vádemelési esküdszövegi tárgyaláson a film alkotói — az írói pártállásból érthetően — több figyelmet, alaposabb gondot fordítottak a „gyengébb fél”, Garrisoné (a televízió Harrisoné) érvelésének kidolgozására. Így a humanitás, az igazság harcosait az eszme, a jobb ügy eszmeletének védelmében erősebb támadó fegyverekkel látta el az írói rokon-szeny, mint az ellenkező pó-

luson masszív-láthatatlan erőből biztatott Percy védőügyvéd (Szakáts Miklós) együgyű mentőakcióit. Clay Blow (Várkonyi Zoltán) a vádlottak padján sokkal nyugodtabban, magabiztosabban feszeng, mint aki törvénybeütköző bűncselekménnyel egyáltalán vádolható. Az Aranykesztyű lovagjai éppen ezt a fonáksgot hangsúlyozzák, ahogy szabad, sőt bizonyos szituációkban kell is gyilkolni az emberi szabadságjogok deklarációjától igencsak távolzokadt amerikai társadalomban.

Keleti Márton végig izgalmasra rendezte a szobai párbeszedből kimozgatót cselekményt, tulajdonképpen krimihangulatot keresett a képernyőre, s ez indokolt. De az ő igyekezetét igazán a kitűnő Sinkovits Imre (Harrison), Keres Emil (Belgravia), Bárdi György (Murvia) és még egész sereg jól megfogott színészi alakítás tette teljessé.

Nikolényi István

Befejeződtek az éneklő ifjúsági hangversenyek

Szombaton délután a Móra-parkban piros nyakkendővel öltözött sorakoztak fel Bartók Béla szobra körül, s felhangzott ajkukon a mester gyűjtötte egyik legszebb népdal: Elindultam szép hazámból... E megkapó tiszteletadás, s a szobor megkoszorúzása a Szegedi Éneklő Ifjúsági hangversenyek záró aktsusa volt.

Kilenc középiskolás énekar már korábban bemutatta évi munkájának gazdag termését. Az elmúlt hét három napján az általános iskolák 23 énekkara bizonyította a karéneklésnek a szegedi iskolák életében betöltött jelentős szerepét, s az utóbbi években egyre magasabbra emelkedő színvonalát.

Összesen 32 ifjúsági énekar, közel 2500 énekes, több mint 100 felhangzó kórusmű — önmagában is imponáló adat, s mutatja a művészeti nevelés e rendkívül hatékony ágának tömegeket mozgató erejét.

A hangversenytet hosszan tartó, gondos értékelés követte, amelynek során a zsüri — élén Kardos Pál főiskolai docenssel — s a kórusok betanításában, vezénylésében nagy munkát végző énektanárok mélyrehatóan elemezték a teljesítmények értékeit, s választák a további fejlődés perspektíváit. A zsüri különösen nagyra értékelte egyes külterületi, telepi iskolák munkájában látható nagyarányú fejlődést, ugyanakkor néhány belvárosi iskola teljesítménye még elmarad a várakozástól.

Sajnálatos, hogy ez az impozáns seregszemle túlságosan zárt körben zajlott le, kórustagokon, énektanárokon, érdeklődő szakembereken kívül más alig hallhatta.

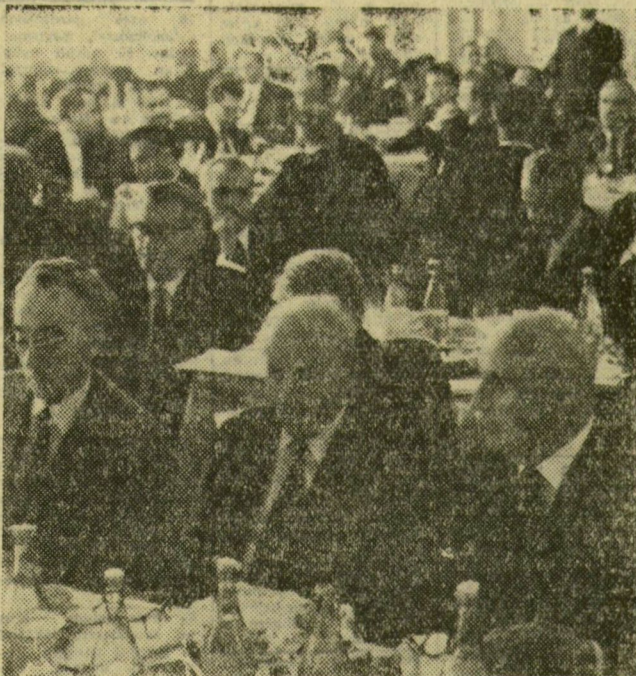
Tanácskozott a TIT V. megyei küldöttgyűlése

Szeptemberben Budapesten összeül a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat V. országos küldöttgyűlése, hogy megvizsgálja, miképpen alakult az ismeretterjesztés helyzete az elmúlt négy évben, az 1964-ben tartott IV. küldöttgyűlés óta. Az országos tanácskozást — a hagyományoknak megfelelően — a TIT megyei szervezetének tanácskozási előzi meg. Csongrád megye városi és járási TIT-szervezeteinek mintegy 140 küldötte vasárnap délelőtt a szegedi Tisza Szálló tükörmérmében ült össze, hogy megvitassa a társulat megyei szervezetének négy esztendő munkáját, és hogy újjáválassza vezető szerveit. A tanácskozáson részt vett dr. Ortutay Gyula akadémikus, a TIT országos elnöke, Siklós János, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, Deák Béla, a Szeged városi párt vb tagja, a pártbizottság osztályvezetője, Hantos Mihály, a Csongrád megyei tanács vb elnökhelyettese és Papp Gyula, a Szeged városi tanács vb elnökhelyettese.

Az elnökség jelentése

A tanácskozást dr. Dömötör János országgyűlési képviselő, a vásárhelyi múzeum igazgatója nyitotta meg, majd dr. Koch Sándor egyetemi tanár, a TIT Csongrád megyei szervezetének elnöke a küldötteknek előzetesen eljuttatott írásbeli jelentéshez fűzött kiegészítéseket.

A megyei szervezet összes munkaterületét áttekintő és részletesen elemző, gazdag anyagi jelentés a többi között rámutatott, hogy az elmúlt négy évben a mezőgazdasági ismeretterjesztés került az előtérbe. Az országos előadások 49 százalékát — 1421 előadást — mezőgazdasági dolgozók számára szer-



A küldöttgyűlés résztvevőinek egy csoportja

veztek, s az agrártudományi ismeretterjesztés mellett jelentős szerepet kapott az agrárgazdasági is. Az ipari munkásság körében viszont — ha nem is nagy számban — csökkent az ismeretterjesztő tevékenység. Országosan az előadások 25 százaléka hangzott el az iparban dolgozók előtt, Csongrád megyében csak 14 százalék. Ez egy százalékkal kevesebb az 1961—63 között ezen a területen tartott előadások számánál. E tekintetben — mint a jelentés és később a vitában a felszólalók is hangsúlyozták — következők: hatékonyabb szervezésre van szükség.

Dicsérendő vonása volt viszont a TIT munkájának, hogy az iparban dolgozók számára szervezett előadások között kiemelkedő számban szerepeltek a közgazdasági témák. Ezek az előadások, viták, ankétok segítettek a közgazdasági gondolkodásmód fejlesztését, az új gazdasági mechanizmus bevezetését.

A jelentés a továbbiakban áttekintette a szakosztályok tevékenységét, összefoglalta feladataikat, kiemelte az ismeretterjesztés új formáinak, főként a szabadegyetemeknek népszerűségét és hatékonyságát, méltatta az immár nemzetközi tekintélyű pedagógiai nyári egyetemet, majd a szervezeti élet kérdéseit ismertette. Az adatokból egyebek között kiderül, hogy a tagság száma az 1964. évi 1142-ről 1102-re csökkent.

Dr. Koch Sándor a jelentéshez fűzött kiegészítésében, elemezve a TIT több fontos munkaterületét, rámutatott, hogy a legfejlettebb új ismeretterjesztési formák alkalmazásában Csongrád megye országosan az első helyre került, majd hangsúlyozta a színvonal, a minőség fontosságát. A televízió és az ismeretterjesztés kapcsolatáról szólva kiemelte, hogy a tévével szemben a szóbeli ismeretterjesztésnek a hallgatói aktivitás lehetősége fölényt biztosít.

Bevezető szavai végén a megyei elnök bejelentette a maga és a vezetőség lemondását és utódjait dr. Kiszelgy György egyetemi tanárt javasolta, aki kiemelkedő munkát végzett a tudományos ismeretterjesztésben.

Az előző bevezető után dr. Forgó István, a makói városi tanács vb elnöke, az ellenőrző bizottság elnöke ismertette az ellenőrző bizottság jelentését.

Felszólalások

Az ezt követő vitában felszólalt dr. Ortutay Gyula is. Az országos elnökség nevében köszöntet mondott a Csongrád megyei szervezet vezetőinek négy esztendő munkájukért. Külön méltatta dr. Koch Sándor munkássá-

gát, akinek közel 15 éves kiemelkedő elnöki tevékenységért meleg szavakkal mondták köszönetet. Ezután többek között hangsúlyozta a tagszervezés fontosságát és rámutatott, hogy ez a munka Csongrád megyében és Szegeden a TIT egyik legfontosabb feladata. Ugyanilyen nagyfontosságú tennivaló az üzemi ismeretterjesztés fejlesztése is. Meg kell győzni a munka jelentőségéről az üzemek vezetőit. Több más kérdéssel foglalkozva a TIT országos elnöke befejezésül kiemelte a néhol lenézett, és elhanyagolt alapfokú ismeretterjesztés fontosságát.

A Csongrád megyei pártbizottság képviselőjében Siklós János szólott a küldöttekhez. Hangsúlyozta a TIT, valamint az MTE SZ és a tsz-szövetség együttműködésének fontosságát, majd rámutatott, a megyei és a városi tanács művelődésügyi osztályának feladata lenné kidolgozni azokat a feltételeket, melyek lehetővé tennék a TIT-ből kiszorult középiskolai tanárok bevonását az ismeretterjesztésbe. Hasznos lenne — mondotta a továbbiakban —, ha a tudományos viták eredményeit az ismeretterjesztésben az eddignél jobban hasznosítanánk. Arra is nagy szükség lenne, hogy a szegedi egyetemek nagyhírű szakemberei — a TIT-munkában való felhasználás végett — tudományuk új eredményeit időnként előadásokban ismertessék.

Szegedről és a szegedi járásból felszólalt a vitában Atlasz Henrik, a járási tanács népművelési felügyelője, dr. Agoston György egyetemi tanár, Csenke László, a Csongrád megyei tanács művelődésügyi osztályának helyettes vezetője, dr. Kövesdi Pál főiskolai tanár, dr. Martonyi János egyetemi tanár, Máriaföldi Márton középiskolai tanár, Márki-Zay Lajos tanár, dr. Oláh Ferenc főorvos, dr. Sipka Sándor egyetemi adjunktus és Tóth Lajos őrnagy.

Az új vezetőség

A küldöttgyűlés ezután megválasztotta 21 tagú új elnökségét és 7 tagú küldöttségét a szeptemberi országos értekezletre. A TIT megyei elnöke dr. Kiszelgy György egyetemi tanár lett. Alelnökök: dr. Martonyi János és Rác Lajos a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztője. Titkár: Molnár Zoltán. Az ellenőrző bizottság elnöke: dr. Forgó István. A héttagú küldöttség tagjai: Hantos Mihály, dr. Kiszelgy György, Koch Sándor, dr. Kovács József, a makói járási tanács elnöke, Molnár Zoltán, Rác Lajos és dr. Szalontai József, a Csongrád megyei pártbizottság helyettes osztályvezetője.

Szabadkai tárlatok Szegeden

Az ajándékozás sora most déli szomszédainkon volt: gesztusuk, amellyel egyszerűen három kiállítást is Szegednek ajándékoztak, lefegyverzőnek mondható. A szépen fejlődő művész- és tudósbarátságunk egy olyan jele ez a tárlat-hármas, amire még sokáig fogunk emlékezni.

A tárlatlátogató elsősorban természetesen a képtár első emeletét kitérő együttes kiállítását járja végig, hogy lássa, hogyan alakult, merre fejlődött legutóbbi bemutatkozásuk óta a szabadkai képzőművészek munkássága. Az első észrevétel: higgadtabb próbálkozások, letisztultabb kísérletek születtek az elmúlt években. Kevesebb a látványos magamutogatás, több a figyelmet felkeltő eredmény. Mintha szemléletükben is, kvalitásuk szerint is összehibcsizolódtak volna a művek.

Ez a kiegyenlítődség most kiváló alkalmat nyújt arra, hogy egységben vizsgáljuk meg testvér városunk képzőművészetét. Már egy rövid séta is megmutatja, hogy a közel hatvan műtárgy szinte kivétel nélkül egy racionalis szemlélet jegyében született: mind a képekben, mind a szobrokban az elemzés dominál. Ennek megfelelően nagyobb hangsúlyt kapnak a szerkezetek, szigorúbb szögletre kényszerül az alkotásra felhasznált anyag. „Szordinósabb” tehát a látvány, halványabbak, visszafogottabbak a színek, s mindez azért érdemel különös figyelmet, mert ez a „hidegebb” hatású művészet itt formálódik, alig néhány kilométerre tőlünk, ott, ahol ugyanolyan fényesek az utcák, s ahol semmivel sem kisebbek a műveket szülő

Vasárnap délelőtt három szabadkai vonatkozású tárlat nyílt meg Szegeden: a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában dr. Bálint Alajos múzeumigazgató üdvözlő szavai után Ács József festőművész, a Szerb Szocialista Képzőművészek Egyesületének vajdasági alelnöke a Szabadkai Képzőművészek Tárlatát és Radmila Radojevic kerámia-kiállítását adta át a közönségnek, a múzeum kupolacsarnokában pedig dr. Djurdjica Petrovic, a Jugoszláv Néprajzi Társaság titkára a Szabadkai Városi Múzeum egotikus gyűjteményének bemutatóját nyitotta meg. A tárlatnyitók ünnepségeken magyar részről jelen volt Papp Gyula, a városi tanács vb elnökhelyettese, dr. Bodrogi Tibor, a Néprajzi Múzeum főigazgatója, jugoszláv részről Bela Duranci, szabadkai múzeumigazgató, Djuro Sztipic, a Szocialista Szövetség városi titkára.

szenvedélyek. Nem feladatunk magyarázatot keresni erre a szembeszökő különbségre, de még ilyen rövid beszámoló keretében is meg kell említenünk, hogy alighanem az elmúlt években néha túlzottnak tűnő kifelétéjeződések befejeztével — a szellemi kalandok értékeinek feldolgozása után — higgadt le éppen így, ilyen sok vonatkozásban példaadóan a szabadkai festők — szobrászok művésze. Sokáig figyelték, próbálkoztak — most dolgoznak.

Neveket is említve: örömmel láttuk Szilágyi Gábor igazi intellektuális élményt adó temperáit, Magyar János hideg villanású olajképeit, Milan Poznovija elmélázó csendjeit, Kalmár Magda és Togyerás József népi ihletű kerámiatábláit, Gyurcsi Lajos érzékeny fafaragásait, Bacic Ilona egzotikus faliszőnyegét, Sáfrány Imre háromdimenziós virágait, Kalmár Ferenc különös szoborszerkezeit. Petrik Tibor és Török István szürrealista kísérleteit inkább csak érdeklődéssel nézegettük, s a fiatal Torok Sándor különös nevű absztrakciói is csupán harmonikus színeikkel hívják fel magukra a — tétova — figyelmet.

A képtár földszintjén kapott helyet a festőként is sikerrel bemutatkozó Radmila Radojevic kerámia-tárlata. Egy népi ihletű, de a folklor-elemeket erősen átfogalmazó, választott műfajában nagy biztonsággal dolgozó művész munkái sorakoznak a falakon. Főképp a duzzadó-élettel átköztetett tájak gyönyörködtetnek igazán.

A kupolacsarnok egzotikus gyűjteménye megintcsak egyszer látható kiállítás-únikum. A világtutató Vojnich Oszkár által Indiában, Kínában, Indonéziában, Ceylonban és még ki tudja hol összeszedett öltözködési és egyéb használati tárgyak között elefántcsonttől kezdve a kínai evőpálcikán át a faháncstakarókig, a diszkardokig, a sokelő bumerángig minden megtalálható. A Vojnich-gyűjteményre nyugodtan rámondhatjuk: ilyen még nem volt Szegeden!

Akác László

KEDD.
1968. ÁPRILIS 30.

DEL-MAGYARORSZAG 5